

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Soliditate Virtutis In Religioso Societatis Jesu requisita
Considerationes R. P. Gasparis Druzbecki, Societatis Jesu**

Družbecki, Kaspar

Coloniæ, 1721

Dies III. Ubi solida virtus paranda, exercenda, possidenda?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60934)

tor & sectator; & ea ad imum cor demitte, ad illa te, affectus tuos, actus tuos, officia tua, virtutes tuas examina, neque fatigeris hac reflexionis curâ, quia nunquam sine profectu te laborâsse deprehendes. Ut nihil aliud fructûs referas, illud tibi solatio sit, quod Bernard: alicubi asserit: Tunc te non frustra scrutatus es, quando iterum scrutinio opus esse deprehendes. Multum profecit & effecit, qui hoc effecit apud se, ut intelligat se adhuc proficere debere, parum profecisse, parum solidæ virtutis habere.

D I E S III.

Ubi virtus solida paranda seu quærenda. Ubi exercitanda & perficienda. Ubi possidenda, & tanquam robusta atque securè solida, tenenda, inque usum revocanda?

CONSIDERATIO VII.

Ubi solida virtus sit quærenda & paranda?

Ita præsens, vita est laboris, itineris, profectûs, mercatûs, negotiationis, Vigiliæ, pugnae. Illa ergo est campus, quærendæ, parandæ, exercendæque Virtutis, ac perficiendæ, & denique tenendæ ac possidendæ. Post hanc vitam, nec ratio, nec opus, nec consilium locum habet:

habet: *Venit enim nox, in qua nemo operari possit.*
 Ioan: 9. 4. Qua de re nullum dubium est: tantum
 id animo infigendum, quod, quidquid virtutis, gra-
 tiæ, gloriæ in hac vita non comparaverimus, id in
 æternum comparaturi non sumus: ut proinde om-
 ne momentum vitæ hujus esse nobis pretiosissi-
 mum debeat, & non in nugis vanis, sed in solidis
 laboribus ac æternitati servituris consumendum sit:
 quippe momentum, *Et momentaneum hoc, quod in
 presenti est, immensum gloriæ pondus supra modum
 in sublimitate operatur in nobis.* 2. Cor: 4. 17. O
 avaritia humana, cur hic non exerceris? cur his
 lucris, his favoribus non inhias? Hæc Sancta &
 Sanctorum avaritia est; radix non iniquitatis, sed
 justitiæ; non idolorum, sed veri vera Dei servitus:
 at illam etiam Sancti sæpè non agnoscunt, sæpè non
 exercent, sed tepiditate, dilatione, negligentia, op-
 timas horas non optimè elabi sinunt. Utinam &
 ego, & qui hæc legit atque expendit mecum, tales
 esse desinamus!

Status Religiosus est etiam locus, & tempus, &
 status laboris: sumus enim ad Religionem vocati,
 ut operarii in vineam, ut negotiatores ad Mensam,
 ut excubitores ad vigiliam, ut milites ad militiam, ut
 athletæ ad luctam, ut in stadio currentes ad cursum.
 Nobis dictum est: *Negotiamini, dum venio.* Lucæ
 19. 12. nobis *Distribuit Dominus talenta Et dona
 sua, quæ, in sudario involuta, nefas est defodere in
 terrâ.* Nos sumus arbores in horto Domini, in
 quo steriles esse nefas est, sed fructum oportet afferre
 in tempore. Ioan: 15. 16. Nos electi sumus, ut

gamus, & fructum afferamus, tricesimum viæ purgativæ, sexagesimum viæ illuminativæ, centesimum viæ unitivæ, Matth. 13. 8. & quidem in patientia; ita ut fructus noster maneat in vitam æternam. Quæ omnia sonant nihil aliud, quàm Religiosorum munus esse, virtutem quærere, acquirere, exercere, perficere, possidere. qua de re dubitare est nefas. illud tantùm apprehendendum bene, quòd Religiosum esse, nihil aliud sit, quàm Deo devotum esse: devotum autem esse nihil est aliud, quàm ad opera Dei, ad opera virtutis promptum, paratum, expeditum esse, ita ut Religiosi sit Deo perfectè servire, devoti autem, promptè perfectionem obsequii sectari. Ex quo colligat Religiosus, se, si in servitio Divino non occupatur, si non ad perfectionem conatur, si non promptè & expeditè contendit; nec Religiosum, nec devotum verè Deo esse. *Hæc qui debet capere capiat, & si quis habet aures audiendi, audiat.* Nihil enim tam formidare debet Religiosus, quàm ne non sit Religiosus; nihil æquè debet horrere Deo devotus, quàm ne non sit devotus. Non est autem Religiosus & devotus, quisquis est tepidus, quisquis est ad opera divini obsequii non promptus, quisquis in Virtutis studio non assiduus, quisquis solidæ virtutis non est exercitator indefessus.

Sunt tamen in Religionibus, præsertim in Societate tempora & spatia distincta Virtutis solidæ, acquirendæ alia, exercendæ & perficiendæ alia, utendæ denique alia, (omitto nunc reparandæ spatia, quippe hæc in mediis conjungo) acqui-

acqui-

Acquirendæ virtutis , & tempus & spatium in Societate est Tyrocinium , quod ideo præ aliis Religionibus , est longissimum , & fortè etiam dicere possem accuratissimum , ut in eo Virtutis solidæ comparandæ , otium detur quàm commodissimum : non quòd aliis etiam annis virtus in Societate quæri non possit , & inveniri , sed quòd aliis annis exercenda potiùs quàm quærenda , in annis Tyrocinii quærenda & acquirenda sit. Ad Tyrocinium enim adferri virtus (ordinariè) non potest , nec debet , sed in Tyrocinio discenda & acquirenda est. ex Tyrocinio verò ad alios Religionis annos exportanda , & in eis exercitanda est. Quare annos Tyrocinii potissimum quærendæ virtuti solidæ assigno , in quibus quàm solidè & quàm solida virtus quæri debeat; ex sequentibus , quæ consideranda propono , capitibus elucescet.

Imum Sit de tribus Classibus Religiosorum. Una est Tyronum & propè Tyronum, scilicet juniorum Religiosorum. Altera est mediorum , seu in medio vitæ Religiosæ cursu positorum. Tertia adultorum & consummatorum , atque adeò jam in senectutem vergentium. dicere possumus aliter, incipientium , proficientium , perfectorum , sed libet priore loquendi modo uti. Hæ tres Religiosorum classes habent suas proprias virtutis perfectiones & soliditates : ita ut primæ Classis virtus, sit gradus ac semen sequentis ; hujus verò in virtute soliditas, sit item gradus & semen tertiæ ; istius denique sit semen vitæ & gloriæ æternæ. Primæ Religiosorum Classi incumbit, crassioribus expugnatis vitiis,

ea, quæ ad votorum & Regularum observantiam pertinent, non solum addiscere, sed in usum quoque & consuetudinem suam salutarem perducere: incumbit actiones & occupationes Religiosas, omnes quidem, præcipuè tamen ad spiritum pertinentes [ut sunt Orationes, Meditationes, Examina, Sacramenta, Lectio & Collocutio Spiritualis, Collatio cum Patre Spirituali, intentionis & cordis puritas &c.] cum omni diligentia & cura, cum omnium observationum exacta observatione affuescere facere, ita ut hæc diligentia fiat planè Novitio naturalis &c. Secundæ Classi Religiosorum incumbit & competit quædam maturitas, hoc est, facilitas quædam, & decentia atque ornatûs adhibitio in exequendis iis, quæ sunt vocationis, quæ Regularum, quæ ordinariorum occupationum & actionum. Non decet hos, uti bruta pecora, tristi necessitate, metu pœnæ aut accusationis, monitionisve, ad obsequia divina, Religionis obedientiæq; opera adigi: sponte hi debent de virtute in virtutem currere: sponte exacti esse in observatione tam temporis quàm ordinis, quàm modorum, quibus peragenda sunt actiones & obedientiæ imperatæ: non ad oculum, non ut non fecisse non deprehendantur, & deprehensi puniantur. Sponte isti dicuntur se ipsis meliores de die in diem effici, & opera sua quotidiana atque communia, exacta & virtutum ornatu cincta devotione atque fervore Deo præsentare, ut fecisse scribitur S. Ioseph Patr: apud Hieron. in c. 3. ad Ephes. de quo sic ibi scribit. *Habebat propositum Deo placendi, quod nullâ*
tem-

temporis varietate mutavit, neque adversis, neque prosperis sibi succedentibus; semper unus idemque fuit, ac malos dies in bonos vertit. Tertiæ Classi Religiosorum propriè dicta & primariè incumbit soliditas, qua in votis, Regulis, Virtutibus, operibus, consuetudinibus ac spiritu ordinis sui probè & constanter atque validè formati & confirmati stent, ita, ut jam iis lex non sit posita, sed sponte suâ, quæ legis & disciplinæ sunt, faciant, ut jam cæteris veluti viva Regula factisque expressa, Religionis & spiritûs disciplinâ, consilio & exemplo, reliquis præluceant, & unumquemque dictis factisque, securè utiliterque in via divini servitii juxta spiritum Religionis dirigere possint. Huic Religiosorum Classi, Regularum observantia, & Religionis disciplina levis sentitur, (sentiri certè deberet) & omnino tandem suavis fit, atque ut loquitur Cassianus, *Superata jam vitiorum impugnatione transitur in ipsius virtutis affectum, & gravis est poena vel virtutum pernitiōsa transgressio, vel vitii virulenta contagio.* Hæc incumbit tertiæ classi soliditas virtutis, quam utinam non frequentius in prima inveniamus classe, quàm in hac tertia; sed hæc interim deploratio relinquenda, coram Deo autem facienda est. Hoc caput expendere proderit, non tantùm ad præsentis considerationis, sed etiam ad duarum sequentium institutum. Ad alia hujus loci propria capita, recensenda pergo.

2dum ergo Caput sit, ut Tyro atque primæ classis Religiosus hoc inviolabiliter menti &

cordi suo inculpat propositum: Volo in hac Religione Deo servire, in eoque servitio & vivere, & mori planè statuo, quidquid tandem mihi evenerit, *manum ad aratrum missam semel, nunquam avertam* Lucæ 9. 62. *Neque retro cum uxore Loth respiciam.* Gen. 19. 26. Omnis hominis Christiani, sed magis Religiosi, ac maximè tyronis vox illa esse debet propria & medullis irradiata: *Quis nos separabit à charitate Christi: tribulatio? Et Certus sum, quòd neque mors.* Rom: 8. 31. Necessaria est hæc tyroni resolutio. Nam si in hoc proposito vacillat, nihil mirum, si reliqua tandem omnia non tantùm vacillabunt, sed & corruent.

3tium Caput. Idem primæ Classis Religiosus inviolabiliter hoc propositum teneat: Aliter omnino & per omnia contrariè mihi vivendum est in Religione, quàm vixi in seculo. Religio enim est inversus mundus; sapientia mundi, hìc stultitia est; mores mundi, hìc peccata sunt; gloriatio mundi hìc pudor est; etiam modus, pedes movendi, gressusque faciendi, observatus in seculo, in Religione dediscendus est. Uno verbo, ut massa ferrea, in incude Religionis, recudendus est, qui ex seculo venit; in aliam formam traducendus, in alium virum transformandus, veterem hominem exspoliandus; linguam, quam non noverat, docendus, & tanquam puer sensim ad rudimenta & elementa sermonum Dei revocandus.

4° *tum* Caput. Primæ classis Religiosus inculpat animo hoc propositum : In Religione volo omninò sanctè, perfectè, ad normam instituti mei , quod sum complexus, vivere, omniàque servare , quæ sciam esse præscripta; idque etiamsi nullus alius, qui in eadem Religione est aut erit , illa observabit. Nam ego non veni ad Religionem , ut vivam sicut alii vivunt, vivent, sed sicut omnibus vivendum est ex mente instituti : neque mihi aliorum vitæ , sed Regulæ à Religione sunt ad legendum initio ingressus mei propositæ, à mèque sunt tanquam norma vivendi acceptatæ. Hoc propositum à primo die tyrocinii sui usque ad finem vitæ Religiosus tenere debet.

5° *tum* Caput. Primæ classis Religiosus inculpat animo: omni Religioso, consequenter ergo & mihi, incumbit in Religione, bona agere & mala pati, facere imperata , perpeti quæcunque obvenientia, mancipium, servum, jumentum Religionis & Prælatorum & omnium esse. Nunquam pro tota vita sperare libertatem, nunquam gratiam, nunquam laudem , nunquam præmium à superioribus vel domesticis, sed imperia, sed reprehensiones , sed contemptus, sed infra alios depressiones, sed accusationes, sed pœnas: etiamsi innocens fuero, etiamsi alius in culpa erit, non ego, etiamsi hæc , quæ jussus sum, & eo, quo jussus sum, modo egero. Omnes alii erunt Religionis filii, ego servus: omnes alii erunt in oculis, & gratiâ, ego in oblivione : omnes alii erunt apti ad omnia, ego ineptus ad omnia; de omnibus aliis nihil credetur mali, de me

omnia & nihil boni : omnes alii utiles sunt aut erunt, ego ad nihil utilis, immo damnosus semper: omnibus tutò credi poterunt multa, omnia; mihi nihil unquam: aliorum nemo custode indigus, mihi tanquam efferatæ & indomitæ feræ, aut tanquam suspecto & periculoso, caveâ & custodiâ opus erit spiritualiter: alii propter alias honestas causas religione recepti sunt, & in eâ fovebuntur, ego ex pura Patrum misericordia & receptus sum, & tenebor: aliis debebuntur spiritualiter in victu, vestitu, habitatione, occupatione meliora, & honoratiora, & prima, mihi verò spiritualiter vilissima & postrema.

6tum Caput. Primæ classis Religiosus firmissimè sibi persuadeat hoc: Ego & asinus fratres sumus, & nihil inter nos differt. Ego ipse mihi reus, fur, prædo, hostis capitalis, perpetuò, & in singula momenta sum; semper ergo mihi à me cavere, mihi suspectus esse, nunquam pacem mecum facere debeo. Amare me, indulgere mihi, est me perire; carni meæ nihil debetur nisi Virga, onus, paleæ, Crux, dolor, nuditas, inedia, sitis, frigus, labor; animæ meæ nihil debetur nisi confusio, contemptus, reprehensio, irrisio, censura, servitus.

7mum Caput. Primæ classis Religiosus firmissimè sibi persuadeat: Conscientia mea superiori meo atque Patri spirituali vitrea & crySTALLINA debet esse semper, ut eam, cùm libet, inspiciat, nec in ea quidquam eum lateat, sed eam meliùs quàm suam ipse, vel quàm ego meam, nôrit. Neque expectabo, dum ille inspiciere velit, sed rogabo, ut velit, afferam

afferam & exponam, ut possit. Non invitabo ad me Diabolum ejusque tentationes, spe taciturnitatis meæ secretique mei, sed primulas ejus suggestiones duci meo spirituali continuo aperiam. Nam celare & fugere conscientiam spiritualis Patris, crimen est tyronis, & primus ædificii Diabolici lapis, primus ad teporem, ad inquietudinem, ad ruinam passus, diaboli securus nidus. Superiorem, etiam odientem me, amabo. Crudus enim & asper, magis ad indigentiam, mores, utilitatēque meam est, quàm blandus & mihi compatiens. Hoc propositum adeò necessarium, & tyroni quidem propriè, dico, ut nullum aliud æquè sit illi commendandum: hoc enim unum, omnium est reliquorum illi necessariorum quasi supplementum, adeò, ut, si hoc habeat, non sit alia diù desideraturus. Et causa est, quia, cùm tyro sit ignarus, inexpertus, passionum adhuc vivarum impetu facilè mobilis, ad astutias diabolicas cæcus, ad sua desideria frænanda impotens. *Inter lepram & lepram, inter bonum & malum, inter spiritum & spiritum, discernere non valens.* Deuter. 178. magis de externa specie pietatis ac Religiositatis quàm de latente ejus virtute sollicitus, uno verbo, adhuc à cæpis Ægypti non planè excoctus, sibique ad nihil sublime sufficiens, pronissimus verò ad terrena, ad sensualia, ad ruinam; & esto bonam voluntatem retineat, rationis ductu destitutus: nihil huic consultius & securius esse potest, quàm ut quod minus habet de suo, id petat ab alieno; utque is, qui se ipsum vix portat, præ spiritualis hominis teneritudine infantili, & se,
& alia

& alia omnia onera sua alienis imponat humeris deferenda, alienis regatur consiliis, imperiis, providentiis, voluntatibus. maximè quando in Religione Superior, ita Vicarius est Dei, & interpret voluntatis ejus certus, ut sensus ejus, sit sensus Dei, quoad bonum subditi; promiseritque subdito Religioso Deus, se illi, per hominem Superiorem, suam voluntatem infallibiliter manifestaturum. Hoc ergo capiant & sapiant Tyrones.

8vum Caput. Primæ classis Religiosus firmissimè teneat: cum carnis & præsertim gulæ commodis, satietate, voluptate, appetitu semper est mihi luctandum, tamdiu donec victor sim & dominus mei in hac parte, *donec ad alimenta, tanquam ad medicamenta sumenda, accedere assuescam*, & purè soli necessitati, nihil voluptati indulgere condiscam. Religiosus enim, qui gulæ suæ impotentiùs servit, & succumbit, adeò vilis est, ut indignus sit, cum quo diabolus colluctetur; & dedignatur Dæmon certare cum guloso, sed eum solius gulæ suæ gladio debellare superbus ille satis putat. Quo quid debet esse Religioso probrosius, & detestabilius? certè ignoro, quid possit esse contemptilius eo, quem Diabolus ipse judicat indignum tentationibus suis. Ergo rudimenta pugnarum sunt gulæ & ventris certamina, quæ sunt tyroni primitùs & perfectè superanda.

9num Caput. Primæ classis Religiosus hoc sibi persuadeat medullitùs: Ab omnibus, cum quibus maneo, & manebo unquam, ego judicari, censurari, accusari, puniri, contemni, conculcari, irrideri, odio

odio

odio haberi debeo, velléque teneor, ac volo, ipse autem neminem judicare, accusare, desplicere, vexare, irridere possum. Omnes alii, Domini sunt mei & Prælati, me digniores & meliores, ego autem sum omnium servus, & à Deo ad serviendum omnibus creatus atque vocatus. Illis ergo jus est in me, sed non mihi in illos. Servus enim non judicat dominos, & dominorum suorum filios, neque illos vexat, ridet aut spernit, alióve modo lædit. Servi potius conditio est, à Dominis talia perpeti, & silere, quia servus est. O! quantum boni, quantum lucri, quantum pacis inviolatæ tyro possideret per omnes Religiosæ vitæ suæ annos, si hunc spiritum cum lacte sui tyrocinii sugeret, & ab infantiâ Religiosâ huic cibo assuesceret!

Primum Caput. Primæ classis Religiosus hoc sibi etiam intimè persuadeat: Nisi linguam meam frenavero, vana erit meâ semper omnisque Religio. Silere sit mihi semper in desiderio, loqui in necessitate. Nunquam os aperire possum, quin statim in ore lingua mea votum parturiat. Obstinatum ergo servabo silentium. *Verè enim Religiosus garrulus, est sentina peccatorum, amnis enim exundans lutum multum trahit.* A pueritiâ porro Religiosâ, æstimatio silentii est combibenda, & nullis contrariis linguis, verbis, experimentis, exemplis, ab animo deponenda. Possunt alii in loquendo cohibere spiritum suum: at ego ita sum infirmus hac in parte, ut non possim. Fortè autem multos in hac re mihi similes, saltem inter tyrones inveniam.

1 1 mū Caput. Primæ classis Religiosus constringi & arctari semper magis à se, & à superioribus atque à disciplinæ custodibus appetat & gaudeat, laxiora & permittere & permitti sibi formidet. Discretionis spiritum & prudentiam apud se ipsum, tanquam infallibilis ruinæ principium, horreat. Modica ne spernat. Novitius enim discretus, non tantum est tentatus, sed etiam victus, etiam in vocatione dubius, immo etiam uno pede extra Religionem positus. tener Religiosus magis timeat discretionem in fervore quam indiscretionem, quia per indiscretionem itur ad discretionem, sed per discretionem itur ad repiditates, ad laxitates, ad dissolutiones, ad tentationes, ad carnalitates, ad sacrilegia, ad Apostasias. Illud sibi inelamari tyrones & juniores putent à Bernardo (Dimittite corpora, quæ de sæculo attulistis, soli spiritus ingrediantur: caro non prodest quidquam.) Regulæ asperitatem meditamini, quâ totam vitam atterere oportebit. Absit, ut Tyro persuadeat sibi, se quandoque tyronem non futurum, non ut Tyronem tractandum; plus jam sibi post biennium aut liciturum aut licere. Absit, illud, procacis cujusdam apud Cassianum, seniori suo obstrepat aliquando: Num ob hoc memetipsum humiliavi, ut semper subditus essem? &c. Semper illud quilibet eorum sibi occinat: Geram me sicut primi anni Novitium. Item illud: *Cavebo mihi semper à parvo mundo, hoc est à me ipso.*

1 2 mū Caput. Primæ classis Religiosus illud sibi perpetuò infigat & inelamet, quod Sanctis Ephrem,
Doro-

Dorotheo, Arsenio, Bernardo, solemne fuit in-
clamare sibi met ipsis: ad quid venisti? Item illud:
hoc est esse Monachum. Item illud: *Et Senatorem*
perdidisti, & Monachum non fecisti. Item illud:
Tantum proficies, quantum tibi ipsi vim intuleris.
Efficacissimum quippe ad constantiam in bono me-
dium est, primos nostros spiritus & primitias reso-
lutionum nostrarum sæpè ob oculos proponere,
neque primam charitatem relinquere, sed potius
prima opera nostra semper facere, & ut ea plena
coram Deo sint, curare.

Hæc 12. Capita debent esse Tyronum Religio-
forum classi, tanquam spiritualis ipsorum ædificii,
seu 12. fundamenta: Debent esse tanquam 12. Ar-
ticuli symboli Religiosi, quos firmissima non tan-
tùm comprehensione & fide teneat, sed etiam, im-
mo multò magis executione perpetuâ assiduâque
praxi in effectum deducat. Hæc capita facient, ut
Tyro Religiosus Virtutem solidam & inveniat in
Tyrocinio, & inventam secum educat, atque cir-
cumducatur in toto reliquo vitæ Religiosæ spatio. *Si-*
quidem Adolescens juxta viam suam, etiam cum
senuerit, non recedet ab ea. Proverb. 22. 6. Ta-
lis Virtutis soliditas, utinam vel in veteranis seni-
bùsque reperiri possit. An in te, qui hæc conside-
ras, reperiat, dispicias; utque reperiat, aliquan-
do tandem animum serium adjice. Non pudeat,
Tyronum virtutem sectari; magis pudeat, etiam
Tyronum præludiis veteranum carere.

CONSIDERATIO VIII.

Ubi solida Virtus exercitanda & perficienda?

Invenisse Virtutem in Tyrocinio, atque acquisivisse, modicum est: tenellam crescere, adolescere, convalescere oportet. Monstrum est enim, partum ab ea mole, in qua natus est, incrementis sumptis, non recedere. Cui bono infantuli, si semper infantuli? spes succrescendi semina spargit; alioqui spargere, non succretura, detrimentum est. Et Virtus frustra quæritur, si non perficienda quæritur. Rectè Sapiens: *Semita, ait, Justorum, & virtutis cultorum, quasi lux splendens procedit, & crescit ad perfectum diem.* Pueri 100. annorum probro & irrisioni sunt apud Prophetam. *Homo etiam ille, qui capit adificare, & non potuit consummare, illusus est ab hominibus.* Joseph porro laus illa est: *Filius accrescens Joseph, filius accrescens.* Et illa Davidis: *David autem proficiens, & semper se ipso robustior efficiebatur.* Tum & illa Salvatoris JESU: *JESUS proficiebat sapientiâ & ætate, & gratiâ apud Deum & homines.* Denique si alicubi jubemur esse parvuli, id malitiâ tantum, non virtute. aliàs verò inclamatur parvulis sensu: *usquequo parvuli diligitis infantiam?* Igitur Religiose, cum tua primæva
virtute

virtute semper cresce, semper adde, semper profice, semper ambula, semper tibi displiceat id, quod es, si vis pervenire ad id, quod non es.

At ubi virtutem suam, & quando Religiosus Societatis imbecillam roborabit, inchoatam consummabit, imperfectam perficiet? Breviter & rotundè dico: Dum Societatis homines in Collegiis vivunt, dum scientiarum præsidia comparant, dum disciplinas tradunt aliis, dum instrumenta zeli animarum & sibi conquirunt, & ipsimet fiunt, dum officiis inter domesticos pariter variis distinentur, & ad futuros labores præludunt, dum in tertia probatione, scholâ affectûs, exercentur, attritumque nonnihil fortè spiritûs & virtutis fervorem restaurant, tunc virtutem, olim in Novitiatu haustam, perficere & roborare atque solidare debent.

Suprà dicta namque omnia, & hisce similia ita à nostris tractanda sunt, ut per illa ac inter illa, non tantùm non perdat, sed solidetur potiùs, augeaturque spiritus. Itaque hæc est unica de multis Societatis circa suos Religiosos curis cura maxima, spiritum in suis fovere, promovere, augere, robustiorem perfectiorémque facere, eumque eò tandem perfectionis, roboris ac soliditatis deducere, ut filios suos, in opus Evangelici ministerii, securè possit tanquam ex umbra in lucem, & ex arena in aciem producere. Quod quomodo fieri possit, hac in Consideratione, ad normam præcedentis, sub nomine secundæ Religiosorum Classis expendendum est; certaque propositorum ac observa-

D

tionum

tionum huic Classi convenientium, per quæ virtus perfici & exercitari possit, Capita consideranda, & in animum demittenda.

Imū Caput. Secundæ Classis Religiosus Societatis (de hoc enim præcipuè nobis sermo & huic ista consideranda proponimus) menti suæ insculpat profundissimè propositum & dictamen istud. Quidquid hætenus in Religione feci, pertuli, perfectionis paravi, aut nihil, aut exiguum quiddam est, ac rude, impolitum, valdeque imperfectum ac infirmum: proinde non tantum non debeo cessare, non tantum non debeo quietem & libertatem laxitatemque vivendi sperare, spectare, sed potius magis ac magis debeo, in Tyrocinio inchoata perficere, formare, & expolire. Absit, ut credam licitam mihi fore & dissimulandam in me à Majoribus esse libertatem, & leviolem transgressionem. Absit, ut credam mihi postmodum non perinde invigilatum iri vel invigilandum esse à præsidibus. Absit, ut credam in Collegiis minùs spiritui, minùs animæ cultui, minùs mentis recollectioni, minùs internæ externæque modestiæ ac mortificationi, minùs orationi, reflexioni, devotioni, Regularum observationi attendendum esse, vel attendi à me posse; si affectus eâ spe eaque fide ac persuasione sim, pro certo perdendus mihi primævus spiritus, inque tepiditatis barathrum prouendum est, *Adjurva me Domine in bono proposito meo, in sancto servitio tuo, Et da mihi hodie perfectè incipere, quia nihil est, quod hætenus feci.* Thom. à Kemp. lib. 1. Etenim: *Si inchoata bona fortis operantis manus ad*
per-

per-

perfectionem non subleuat, ipsa operandi remissio, contra hoc, quod operatum est, pugnat. Gregor. 3. P. past. adm. 35. hinc per Salomonem dicitur: *Qui mollis & dissolutus est in opere suo, frater est sua opera dissipantis,* Prov. 18. Cujus propositi est illa ratio efficax, quia tempus Tyrocinii & Religiosæ juventutis ad hoc Religio dat suis, ut in eo discant, quomodo per totam vitam debeant postmodum vivere, & opera Religionis exercere. Itaque Tyrones exercitia Tyrocinii sui non debent cum Tyrocinio ipso relinquere, sed secum ad Collegia deferre, & in Collegiis eadem omnino exercere. Nam si v. g. in Tyrocinio doceamur meditari; & modum meditandi, reflectendi, convincendi, proponendi, postulandi discamus, quem tamen in Collegio postmodum negligamus: dicam, nos Tyrocinii tempus non malè quidem collocavisse; negabo tamen nos in hac parte bene Tyrocinium explevisse ac posuisse. Discit enim miles in otio, non ut artem pugnandi negligat, sed potiùs, ut sciat & exerceat artem quam didicit, in aperto prælio. Sic & Religiosus discit in Tyrocinio, qualis debeat esse, & quâ cum perfectione actiones suas omnes peragere debeat in Collegio, & in toto Religiosæ vitæ suæ spatio. Ex quo elucescit illorum stultitia Religiosorum, qui quò antiquiores in Religione sunt, eò laxiores in conscientia, & indulgentiores in se sunt, laxitatèque suam per antiquitatem excusant, quam in junioribus per hoc, quòd Juniores sunt, tolerandam non putant.

adũ Caput. Secundæ classis Religiosus assuescat,

D 2

non

non tantum rectam, puram, defæcatamque intentionem in omnibus (præcipuè studiis) habere, sed etiam eandem crebrò in diem innovare, atque si pulverem contraxit, expolire. Intentio enim recta, omnium operum est anima. Nihil ergo quærat à Religioso, nisi Deus, nisi propter Deum. Hoc sit ei familiare, sed ignitum alloquium: *propter te Domine, propter te.* Item: *Ad majorem Dei gloriam.* Item: *Domine ut tibi placeam soli amplius, ut mihi placeas solus amplius:* quia mihi places. Item: *Domine quia vis, & quia dignus es.* Item: *Omnipotentia, sapientia, bonitas, providentia, dignitas, voluntas, amor præveniens:* ecce ego, & omnia opera mea coram Te, non propter me, non propter alios, non propter consuetudinem, sed propter te Deus meus & omnia, quia hæc est voluntas tua, & dignitas voluntatis tuæ.

3^{ti}ũ Caput. Secundæ Classis Religioso sit commendatissimus ordo, modus, diligentia, applicatio in agendo. Ordo, ut omnia agat suo tempore, loco, serie. Modus, ut uniuscujusque actionis suæ habeat, peragendæ cum perfectione, modum, constetque illi ratio quamlibet actionem peragendi cum fructu, merito, profectu, Dei gustu. Diligentia & applicatio, ut seriò agat quæ agit, ut ad minima (modò proficua actionis perfectioni) advertat, & omnibus numeris expletum opus Deo exhibeat. Ad ista se se assuefacere, quàm proficuum Religioso, quàm fœcundum sit, dicere paucis non possum, multis hõc locò nolo: suadeo tantum, ut id Religiosus proprio discere satagat experimento.

quod

quod facile poterit, si Dominus & sui juris, non autem actionum esse voluerit, si præviâ consideratione omnia agere voluerit; si cujuslibet operis sui rationem, Regulam modumque prævisum, atque vel à se excogitatum, vel ex praxi Sanctorum, vel ex Magistrorum spiritualium ductu habere in promptu curaverit.

4to Caput. Secundæ Classis Religiosus tempus, pretiosissimum ut est, ita etiam reputet, atque adeò avarissimè captet, & tenacissimè seruet; maximè autem micæ temporis in numerato habeat, & unicuique parti ac micæ occupationem, præcipuè piam designet, eamque in eo expedire assuecat. Fures temporum, confabulatores socios, & inutiles, nec profuturas occupationes, cognitiones, congressiones, curas declinet. Nullam non temporis partem, vel spiritui, vel studiis, vel labori utili impendat. O quàm multos audire solemus, suæ tepiditatis in spiritu causam, in defectum temporis ad vacandum Deo & sibi, in molem studiorum & occupationum assiduitatem conjicientes, qui potius ignorantiam redimendi & collocandi bene tempus inculcare debuerant! Quàm multæ quotidie temporis particulæ his effluunt otiosæ & inutiles, quas si rapuissent, & vel solas in die, ascensui in Deum, exercitio interno virtutum impendissent, non tantum tepiditatis spiritum & sensum in se ignorassent, sed ignitissimi fervore, unitissimi Deo, locupletati meritorum & virtutum gradibus, actuumque numeris singulos in dies, evasissent. Sed hæc à superborum ac negligentium oculis abscondit Deus,

ur sordescant in sordibus suis & refrigescant corde,
 & evanescant in cogitationibus ac studiis, & exer-
 ceantur in conscientiiis suis, quas non colere, sed
 mentiente sibi iniquitate clamantes obruere, &
 vanis, ac tantum ad excusandas excusationes in
 peccatis, excogitatis velaminibus & formalitatibus,
 atque scilicet discretionibus, mutas facere volunt
 & contenti sunt.

5tum Caput. Discat Religiosus secundæ classis,
 non ambire occupationes extraneas sibi, discat po-
 tius minorari actu, non gaudeat videri aptus ad
 agendas res ad illasve adhiberi. Sufficiat illi occu-
 pari cum Deo, cum suo, (si quod habet) domesti-
 co officio. Amet cubiculum, quia anima sedendo
 & latendo fit doctior, fit melior, fit sanctior, fit
 cultior, fit purior. Ne discat Religiosus ante mes-
 sem efflorescere. Agnoscat se adhuc canalem esse,
 non concham; nondum habere satis pro se, quo in-
 fundatur, nedum pro aliis, quod effundat. Ve-
 nient tempora, in quibus proximis inservire poterit,
 (si tamen tunc voluerit) usque ad defatigationem.
 Immaturi zeli, ordinariè sunt tepiditatis ac fastidii
 spiritualium rerum, negligentia verò in studiis fi-
 lii; sementis murmurationum & linguarum, occasio
 turbationum & tristitiarum &c. Quòd, si Religio-
 sum talem ad actiones & occupationes protrahit
 aliquando obedientia vel caritatis necessitas; obe-
 diat, impendatque se, sed non expendat, non ef-
 fundat; commodet se actioni & negotio, non do-
 net, illudque ipsum ordinatè, quo ad tempus, lo-
 cum, modum, superiorum mentem, sui cordis
 pacem,

pacem, exequatur, nec ultra quàm sat est, illi immorerur. *Qui minoratur actu, sapiens.* Eccl. 38. 25.

6tum Caput. Consuescat secundæ classis Religiosus, certam rationem & seriem, praximque & occasionum varietatem, virtutibus exercendis idonearum perspectam habere, atque ipso actu Virtutes ex proposito ac destinato, per anni, mensis, & dierum seu horarum intervalla exercere, earumque sive internas, sive externas actiones, sibi familiares & faciles efficere. Frustra enim meditatio de rebus piis, etiam quotidie instituitur, si actu & re ipsâ, Virtutum pietas quotidie non exercetur. Frustra etiam, & parvo profectu, Virtutum, inter meditationes proposita desideriaque concipiuntur, nisi eadem proposita, certis temporibus ac designatis occasionibus sæpius in diem, assignato etiam numero vitiorum, actibus ipsis perficiantur. Frustra animus Virtutem, oblatâ qualibet insperatâ & fortuito occasione, retenturus & exerciturus, neque transversum in subitanea perturbatione passionis agendus præsumitur, nisi antea idem animus, aliquantum longo tempore, cujuslibet virtutis, quotidiano & destinato usu ac exercitio, partim praxim cognoverit, partim possessionem adierit, & se se bene ac longè antè voluntario ac meditato studio, ad imprævisas imperatasque virtutum exercendarum occasiones præmunierit & assuefecerit. Sicut enim discimus in scholis, Latinè, emendatè, aut ornatè loqui meditato, ut extra scholas possimus eadem formâ loquendi uti quibuslibet se

offerentibus occasionibus, etiam impræmeditatè, aut sicut fidicen in conclavi, attentâ meditatione discit & affuescit lyrâ canere, ut in publico postmodum sine ulla etiam attentione animi, expeditè & harmonicè possit ludere: ita Religiosi meditatio & ex proposito actus virtutis, nunc hujus, nunc illius, tanto vel tanto numero exercere debent, ut postmodum ad offerentem se fortè quamlibet occasionem alicujus virtutis, parati faciles & affuesciti inveniantur. Atque hoc, quod isto in capite retuli, ad eò verum & necessarium censeo, ut sine ejus documenti practico usu, nullam virtutis soliditatem unquam Religioso sperandam asseram, quantumlibet ille multas decades annorum, in stadio vitæ Religiosæ decurrerit. Neque aliud est, quod ad eò multos decipit, qui se senes Religione quia recordantur, ideo etiam perfectos in virtute, & ab aliis credi volunt, & semetipsi falsò arbitrantur. Qui utinam errorem aliquando agnoscant suum, *Et vel in hora ultima ad vineam Domini*, Matth. 20. 6. Scilicet ad animam suam excolendam, interiore operatione convertantur, ne fortè aliquando, totâ die otiosi stertisse convincantur.

7mum Caput. Affuescant secundæ classis Religiosi, omnes quotidianas & quancumque in vitam suam incurrentes, sive occupationes, sive actiones, spiritu sublimare, devotionis fervore incendere, Virtutum variarum gemmis vestire, omnium denique requisitarum circumstantiarum perfectione & consummatione animare: sive actiones occupationesque sint naturâ objectoque suo spirituales

tuales , sive ex objecto quidem indifferentes , ex solâ verò operantis voluntate atque intentione in spiritualium indolem transformatæ sint. Non sit contentus , malam aut otiosam indifferentemve actionem non esse , quam agit : non sit contentus bonâ à se intentione fieri : addat insuper fervorem , attentionem , devotionem , Dei vel Christi , vel Sanctorum imitationem : addat internam spiritûs unctionem , addat sui in opere , suæque voluntatis in Deum & Dei voluntatem liberalem & hilarem transfusionem , resignationem , sacrficationem : addat his gemina , quæ hîc explicare & brevitatis non sinit , & unicuique à sua caritate , quæ ingeniosa est , atque à gratia Divinâ , quæ nemini unquam deest , facillimè dictantur. Neque hic operandi modus aut difficilis aut spinosus & onerosus viribus corporis est , si prudentia atque discretio ac directio adsit , si per partes discatur , & sensim consuetudo ad multa traducatur , si præmeditatò quælibet opera exercentur. Hic certè operandi modus , eorum , qui eum sibi familiarem reddunt , perficit virtutes , auget merita , ditat animas , purificat corda , gratias omnis generis provocat , Deum familiarem facit , & Religiosum ad futuras circa proximorum salutem curas communit , securumque facit. Quod quidem melius experienciâ quàm doctrinâ discitur.

8vum Caput. Assuescat secundæ classis Religiosus , libertati Religiosæ in observatione Regularum suarum , in loquendo de Deo & divinis , cùm tempus posset ; in fungendo & exequendo officio suo , juxta

exigentiam ejus, praximque receptam, esto aliis id sit submolestum; in declinandis defectibus aut etiam cum opus, & cui opus, deferendis, In observandis consuetudinibus ordinis sui receptis, antiquis & usitatis, in usu pœnitentiarum externarum, publicarum. Nemo te Religiose complicem defectûs sui speret, nemo non vereatur te præsentem in disciplinam peccare, & non ideo quòd revereatur delationem tuam, sed quòd revereatur conscientiam & observantiam tuam. Faciat tibi auctoritatem non ætas, non canities, non doctrinæ opinio, non officium, non libertas arguendi, sed tenor vitæ ad disciplinam institutæ, sed professio libera, atque sancta, inverecundaque ad Regulæ præscriptum semper vivendi libertas, ita ut reprehendar, vel reprehensura videatur alios, non lingua tua, sed vita, sed integritas, sed inflexibilis ab instituto & recto constantia. Qui sic vivere didicerit, huic ad solidam Virtutem diù aliquid deesse non possit. Urinam domus & Ordines Religiosi, talibus viris virtutum abundant! Talis ratio vivendi cum consummata est, non ad mediam hanc, de qua nunc agimus, sed ad tertiam classem mox tractandam pertinet: attamen dum peragatur, ad eandem spectat: quinimmo & legimus & experimur, quandoque juvenum virtute præditorum præsentiam graves etiam atque senes, & Præpositos Religionum, ad meliora componi solere.

9num Caput. Assuescat secundæ classis Religiosus, zelum Dei gloriæ & animarum quàm maximum in spe & expectatione, sed temperatum in executione

ne habere. Dum in hac classe est, zelum suum in hoc præcipuè exerat atque excolat, ut sese instrumentum zeli Deo, Ecclesiæ atque Societati quàm accommodatissimum efficiat, sive Virtus, sive doctrina, sive prudentia, sive quolibet aliud requisitum spectetur. In veritate dico: hominem Societatis, olim circa salutem aliorum omnis generis hominum atque statuum occupandum, oportet esse in omni ente perfectum, hoc est, oportet esse in omni virtute, scientiâ, eruditione, animorum tractandorum dexteritate insignem, aut certè non mediocriter versatum. Talem ergo se efficere curet secundæ classis Religiosus, & satis spatiosum zelo suo campum, dum in hac classe est, habebit.

10mum Caput. Assuescat secundæ classis Religiosus, nullam sibi in Religione neque pro præsentis tempore, neque pro futuro occupationem, locum, tempus, serièmvè actionum ab alieno arbitrio dependentium assignare aut promittere. Ad omnia se paret: nihil specialius & firmius desideret, esto etiam humilior, zelo ingeniove suo convenientius, id quod desiderat, videatur. E contra etiam à nullo refugiat impotentiùs (nisi quod ambitionem redoleat) sed sic seingat, ut mollis cera sit, ut senis baculus & cadaver sit, ut instrumentum sit, quod manum elaborandam non sibi deligit, sed ejus deligendæ curam artifici relinquit, & ad delectam applicari ab eodem expectat. Sit Religiosus aquæ similis, quæ nullam naturâ figuram habet, sed eam recipit, quam vas habet, cui infunditur, nullam etiam retinet, postquam ex vase effunditur.

ditur, sed alterius continuò vasis figuræ assimilatur. Talis Religiosus esse discat; non adhæreat loco, Superiori, socio, officio, hominibus, tempori, sed ejus vasculi figuram induat, ejus, inquam, imperii, omnibus circumstantiis se se accommodet, à quo dirigitur. Aquæ congelatæ proprium est, retinere vasis figuram, etsi extra vas ponatur: sic Religiosi frigidi atque tepidi ingenium est, adhærere affectu ad placita sibi loca, officia, opera, & agrè ab illis avelli, ad illaque desiderio aspirare.

His exercitiis è Tyrocinio desumpta virtus, à secundæ classis Religioso in Collegiis exercenda, & roboranda est: dum studet, dum docet, dum officiis distinctur aliquibus domesticis, dum sodalitates administrat, dum foras quandoque ad præludendum zeli sui fervoribus dimittitur. Horum exercitiorum munita præsidiis virtus in Collegiis non labat, non flaccescit, immo roboratur & validior efficitur; aliàs verò iis destituta, nihil mirum, si non flaccescit tantùm, sed etiam evanescit. Non labor scientias comparandi, sed neglectus, inter conquisitionem scientiæ virtutes exercendi, virtutibus nocet. Quâ in re, sicut & in totis his capitibus istâ consideratione explicatis, inexcusabiles sunt nostri in Collegiis Scholastici, quia nulli de nostris alii, tam commodè his omnibus quæ hæcenus retuli, satisfacere possunt, ut Scholastici: quòd si non faciunt, nemini præterquam sibi & ignaviæ suæ imputare debent.

CON-

CONSIDERATIO IX.

Ubi virtus possidenda, & tanquam robusta atque solidè perfectà, securè tenenda, & in usum revocanda?

Tertiae Classis Religiosis, hoc est perfectis & consummatis viris, hæc Consideratio servit: est tamen & ab imperfectis nobis consideranda, ut sciamus, quid desit nobis, & quò adhuc conandum sit nobis.

Post exacta Tyrocinia, post completa studia, post comparata zeli animarum & gloriæ Divinæ subsidia, post instauratum tertiae probationis fervorem spiritûs, prodit tandem miles tanto labore atque tempore cultus, probatus, politus, institutus in aciem; Virtutisque suæ tanquam jam solidæ & exactæ campum nanciscitur, edit specimina, experitur firmitatem; & quia supponitur à Religione perfectus, supponitur & à me in hac Consideratione, ideòque in eâ non proponam (ut in primis factum est, capita exercitandæ & perficiendæ virtutis, sed capita potiùs possidendæ atque usurpandæ.

Atque imprimis perfecto isti ac veterano, jamque tertiae Classis Religioso commendata esse desidero, tam illa, quæ primæ classi, quàm ista, quæ secundæ classi Religiosorum superiùs capita sunt proposita: neque enim talia illa sunt, ut in perfectis
locum

locum non habeant, absit: immo vèl in his reside-
 re debent quàm maximè, fundamenta enim sunt
 & parietes spiritualis ædificii, sine quibus laqueat
 & rectum, & quælibet coronis frustra exstruitur.
 Notum est apud spirituales Magistros, tres illas vias,
 quibus hæ nostræ classes tres respondent, nempe
 Purgativam, Illuminativam, Unitivam, nec esse, nec
 debere esse inter se discretas, ut una alterius vicissim
 officia non degustet. Degustant quandoque incipi-
 entes, etiam delicias perfectorum: sed & perfectis
 expedit, nonnunquam descendere ad labores &
 lacrymas incipientium: blanditur sæpè incipienti-
 bus divina bonitas, & se se in sua dulcedine illis
 gustandam propinat, ut scilicet per viam purga-
 tivam, per se se horridam, alacrius currant; sed &
 in perfectis dormitat quandoque perfectio, & nescio,
 quonam modo, usu ipso Deus ejusque conver-
 satio ac familiaritas vilescit. Quo in casu, ait Bern:
 excitandus est timor, ut excitet, seponenda parum-
 per pia Dei vocabula & nomina, Patris scilicet,
 amici, sponsi; recolenda autem interim illa seve-
 riora, Domini, Judicis, vindicis & ultoris. quòd
 amicus, quòd sponsus est, id tibi ò homo est, sed
 quòd Dominus, quòd Judex, quòd ultor, hoc
 sibi & pro suæ gloriæ zelo reservavit. Atque id
 ipsum dico de viæ Illuminativæ sectatoribus. de-
 bent namque isti & aliquando incipientibus con-
 sentire, & ad perfectos ascendere; & vice versâ
 ad illos tam ascendere incipientibus, quàm descen-
 dere perfectis inutile non est. immo verò amantes
 Virtutum, & curiosi profectûs sui observatores viri,
 debent

debent stata aliqua vitæ suæ tempora habere, quibus nunc in hac, nunc in illa, nunc in tertia incedant viâ. esto specialius & frequentius occupari debeant in suâ. Sed jam ad promissa capita veniamus.

Primum Caput, in quo tertiæ classis Religiosus virtutem suam solidam possidebit, & possidendo usurpabit, est, ut sciat abundare & deficere, immo ut plus defectum gaudeat perpeti, quam copiam amare. Ingenuè dico: sæpè ad scopulum paupertatis atque defectuositatis corporalium commodorum, perfecti ac veterani allidunt virtutes suas, & naufragium perfectionis in pusillanimitate & amaritudine cordis patiuntur. Quoties perfecti isti implent domum murmure, si quid aliquando ad mensam, ad vestitum, ad lectum, ad cubiculum, ad currum deesse, quid dico deesse? non deesse, sed minùs copiosum, delicatum, pretiosum, molliculum, nitidum, superfluum, quam volebant, adesse contigerit! Et tamen solida virtus, perfecta virtus, hæc non sentit, his non cedit, quia scit abundare & deficere, immò gaudet deficere, erubescit abundare. Malè vestiri, malè vesci, malè habitare paupertas non potest.

2dum Caput, in quo solida perfecti Virtus eminet, est linguæ imperium. *Nam qui non offendit in verbo, hic perfectus est vir.* Iac. 3. 2. Minimum est in perfecto, amare & colere silentium: sed inter loquendum verbo non labi, in labiis suis non capi, scire & posse cohibere spiritum, hoc perfecti est. In quo genere nulla, nulla omnino diligentia

tia superflua est, immò verò nulla satis est. At utinam non eos qui perfecti sunt opinione suâ & nostrâ, experiamur esse linguæ super cæteros superbioris, jactantioris, mordacioris, obtreçantioris, in censuris, in decretis, in secretis, in adulationibus, in dolositatibus, in mendaciis effrenatoris.

3^{ium} Caput, in quo solida perfecti virtus eminet, pacis amor & tutela est. Perfectus vir nescit lædere, nescit lædi, nescit irasci, nescit ulcisci, amat odientes, laudat detrahentes, juvat impediētes, conciliat à se vel inter se dissidentes, aufert de medio fratrum scandala & discordiarum semina. Est pacis filius, est pacis author, est pacis pater & princeps, & Angelus, est pacificus. Pretiosior est illi uncia pacis & fraternæ caritatis, centum libris discordiæ. Sed ô quàm rati ambiunt illud sibi convenire: *Beati pacifici, quoniam Filii Dei vocabuntur!* Parum scilicet est, Filium Dei esse; præstat, diabolum inimicum pacis æmulari.

4^{rum} Caput, in quo solida perfecti virtus eminet, est linguæ dominium, sed à proximè posito diversum. Linguis Superiorem esse, earum sensu carere, gustu pasci, morsus earum in omni opere suo secuturos sic sperare aut supponere, ut umbras corporibus novimus comites ire, occallefcere ad aculeos linguæ; famam, honorem, opinionem suam ex quacunque re linguis omnium creaturarum donare, ac inter bona derelicta, quæ primò occupantis fiunt, reponere, sacrificium illam Deo facere, & super Altare linguarum immolare atque holocaustum concremare: neminem ad restituendam sibi
famam

famam ulterius (ex sua quidem parte) obligatum velle, immo peccantem in eam, non peccare sed mereri velle; detractorum suorum meritis se se apud Deum fulciri, vestire, ornare: detractiones mercedem suam putare & petere, atque inter panes quotidianos, quos in oratione Domini quotidie petimus, collocare atque mendicare, denique se detractionibus indignum judicare: nemini de suis detractoribus verbum ullum facere, & etiam coram Deo de illis silere, nisi cum libeat pro eis non sub detractorum nomine detractionisve causâ orare: ita superiorem linguis esse, hoc est libertatem nancisci perfectorum, & terriamenta ridere puerorum. Parvæ adhuc virtutis, & arundineam soliditatem habentis est, metu, sensu, flatu linguæ alienæ agitari.

5° tam Caput, in quo solida perfecti virtus eminet, est obedientia. Perfectus non est, cui præesse animus, obedire ægrè est. Perfectus mavult subesse 100. Præpositis, quàm uni præesse subdito; perfectus obedit, quia amat obedire, & ideò tantùm ut obediat, sive ut Deo ad voluntatem faciat. Perfectus differentias imperantium non novit, quis imperet, qualis? quid? quomodo? nihil attendit, quia Deum attendit. Perfectus, verè, non tucate, re non spe, facto non debito, subjectus & subditus est. nullâ suâ magnitudine ullum, ne dicam Prælaturum, premit: pueri instar parvuli, instar agni & oviculæ gubernari sustinet, immo postulat: moneri non refugit, monitus non excusat, sed mansuetus etiam in flagella paratus est. Nobilitatem, eruditionem,

officia, gradum, ætatem, labores, non jactat, non repetit: non auctoritate gravis est: fulcrum superioris est, & pro omnibus apud superiorem, sed non contra superiorem, nec cum molestia superioris, refugium est. Perfecto superior libenter, simpliciter & fiducialiter imperat, quia perfectus, simpliciter, & fideliter, & prudenter imperata exequitur. Perfectus excusationis linguam non habet, morari nescit, frontem in mutatione non contrahit, de dispositione non præcogitat futurâ, non turbatur de factâ, in Dei voluntate & ordinatione, ac providentia se negligit, & securus dormit.

6rum Caput, in quo solida perfecti virtus eminet, est exemplum, quo præire omnibus in omnibus non tam laborat, quàm facilitatem, consuetudinem, naturam habet. Perfectus enim Regula viva est inter Religiosos, quod enim Regula dicendo, hoc perfectus faciendo præcipit. Perfectus præit exemplo, quia compendiosum iter est exemplorum. Præit verò exemplo obedientiæ ac subjectionis, facilitate & tractabilitate: Exemplo paupertatis in victu, vestitu, lecto, cubiculo, supellectili, rerum simplicitate: Exemplo minimorum diligentis & accuratæ & magnæ observantiæ: Exemplo confectationis humilium, ac vulgo etiam ab humilibus & postremis negligi solitorum, apud perfectos enim nihil humile & parvum est: Si modo Deo placet: placere enim Deo maximum illis est, solunquæ Dei placitum est apud illos ratio & mensura, & pretium, tum rerum, tum occupationum,

tionum, tum actionum : Unde ubicunque placitum Dei inveniunt, illud enim maximum est, esto ignaris & cæcis minimum sit aut vilissimum, & humillimum, sive abjectissimum. Quo sensu verò etiam *unum jota & apicem mandatorum suorum, etiam minimorum, qui seruet, hunc magnum fore in Regno cælorum, refert. Matth: 5. 19.* Denique Perfectus præit exemplo vitæ communis & fugâ omnis, in omnibus, singularitatis.

7mum Caput, in quo perfecti solida virtus eminet, est Temporis bonus usus, bonâque, ordinata, sancta, perfecta dispensatio : quia enim illius defectu laborat, & quia illud maxima parte proximorum salutis impendit, illo ad agendum cum Deo abundare non potest, occupâtque & redimit illud, ubi potest, & redemptum tenet, & in brevi tantum consummat & peragit, ut in eo expleat tempora multa, raritatemque ac brevitatem, fervore atque ignita intensione, & in Deum ebullitione, atque ejaculatione impetuosissimâ, sed reverentissimâ, sed humillimâ, sed amorosissimâ, compensat. Quòd si se aliquando relaxant tempora, & otia indulgent, tum perfectus laxat retia in capturam, tum perfectus effunditur, & se dispergit totus in Deum, perit totus & perdit se in Deo, mente excedit, gulosè atque sitibundè de Deo haurit, quod esurientibus Deum communicet. Non oberrat compita urbis, non invisit domos, non terit per cubicula aliorum sibi & aliis tempus, gaudet se occupationibus suffurari, & Deo reddere posse. Nescit fastidire Orationem, longas non accusat orandi & examinandi

horas, esurit & sitit sacrificia, atque Sacramenta; verbo. *Boni diei particula illum nulla praterit*, Eccl: 14. quâ non negotietur Deo, vel non agat cum Deo.

8vum Caput, in quo perfecti solida Virtus eminet, caritas proximi, caritas fraterna est. in perfecti vitâ & moribus illud legere est: *Caritas patiens est, benigna est, caritas non emulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non querit quæ sua sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati, omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet.* 1. Cor: 13. 4. Perfectus gaudet carere, ut aliis sufficiat: sibi durus, aliis blandus & mitis, & liberalis est. Neminem contristat, neminem contemnit: non verbo, non facto, non signo, non postulato. Omnibus cedit, omnibus se postponit, & postponi gaudet. Supportat infirmitates, dissimulat mores aliorum, interim cavet, ne quid in se sit, quod supportari ab aliis sit opus. Neminem spe sui boni amat, sed omnes in Deo, & propter Deum. Omnium mancipium est, præsertim qui indigent eo. prodigus laboris, virium, commodorum, vitæ suæ, modò aliis proffit, hoc est, modò alios meliores faciat. Rogatus nihil negat, quo ipse carere potest & habet. Inferiorum est servus, parium mancipium, superiorum jumentum. Sic inter multos vivit, ac si aut cum nullo esset, aut inter illos non esset, incurrit in neminem, nisi fortè exhibitione caritatis.

9num Caput, in quo solida perfecti virtus eminet,

net,

net, est præsentia sui, sive reflexa vita. Perfecti est, circumspectum esse, capi non posse, nihil impræmeditatò, nihil imprævisè facere. Supereminere rebus, non immergi. Cor habere capax & latum, quod in guttis occupationum & sollicitudinum non mergatur; prudentiâ, veritate, decore instituti sui, puritate & fructu conscientiæ, dignitate Divinæ voluntatis gubernari. Rationi cedere & ejus servum esse: nec spe, nec metu, nec amore, nec odio gubernari. Pecuniæ amore; metu inopiæ non tangi: imò magis metum inopiæ quàm inopiam metuere; in numerato vitam suam actam agendamque habere, ad se crebro redire, & se sibi restituere. Spiritus probare suos, præsertim si vehementiùs impellant; hisce tardiùs obsequi, nec nisi bene explorentur origines ac fines eorum. Aurigante discretione, in omnibus & ad omnia progredi. Ordinem habere, amare & servare, non tantùm dum quietæ vitæ spatium est, sed etiam dum sollicitioris: in hac enim perfecti est ordinatum esse, & veluti boni ductoris inter hostiles acies compositis suis agminibus incedere. Qui enim in vitâ, quantumvis per se inordinatâ & distracta atque irregulari, ordinem & Regulam tenere potest, is profectò solidè suus est, solidè sibi consistit, solidamque virtutem habet, *estque similis viro prudenti, qui edificavit domum suam supra petram: in quam surrexerunt pluvia & venti, & alia nubium furia in casum, quia firmata est supra firmam petram.* Matth: 7. 24. Tales autem perfecti in uno annulo insculpi omnes possent.

I omum Caput, in quo solida perfecti virtus
 eminet, est fidelitas, atque etiam liberalitas in
 Deum. Perfectus vir aut non sentit, aut ridet
 morsus vanæ gloriæ. ita gloriam suam evacuavit,
 ita amorem sui omnem sepelivit, ut fidem fecerit
 Deo, quod non quærat, nec sit quæsiturus quæ sua
 sunt, sed quæ IESU Christi, & quæ gloriæ Dei.
 inde Deus metu infidelitatis solutus, ac de fidelitate
 securus, nihil hominem veretur, nihil celat, nihil
 negat, se & sua bona illi concredit, etiam rara,
 etiam mira, sciens quia fidelis est cui credit, & non
 sibi sed Domino negotiatur atque lucratur in talen-
 tis Domini. Immo verò Deus, dum tali homini
 beneficia donaque sua largitur, scit se non homini,
 sed ipsi sibi, ea quodammodo donare ac largiri.
 Quia enim novit hominem talem non suam priva-
 tam, sed Dei gloriam in omnibus quærere, non
 sibi quidquam, sed Deo omnia adscribere atque
 tribuere, donis Dei non in suum sed in Dei ipsius
 commodum, hoc est, exaltationem uti, inde fit, ut
 Deus securus ad talem hominem juvandum, ditan-
 dum, honorandumque, etiam in oculis mundi, sese
 demittat, satis sciens, nihil eorum quæ homini fe-
 cerit dederitve, apud hominem ipsum remansu-
 rum, sed ad Deum ex fidelitate hominis rediturum.
 Itaque fidenter Deus effundit bona sua in talem,
 quia certò, scit se non in alium sed in se ipsum illa
 profusurum. Atque hæc est causa radicalis, quare
 Deus *superbis resistit, humilibus autem dat gratiam,*
 Iac: 4. 6. *Quare humiliare respicit, & alta à longe*
cognoscit. Psal. 137. 6. *Nempe à superbis rapinam*
suorum

suorum bonorum extorquet ac repetit, in humili-
bus autem non illos, sed seipsum ditat, nec illis, sed
sibi ipsi quodammodo benefacit. Quamobrem
hæc, de qua loquimur, fidelitas, humilitas est, ca-
ritas est, amicitia Deo bene volens, paupertas spiri-
tûs, puritas intentionis est. Hæc fidelitas, vanæ glo-
riæ mors est, sepultura est. oblivio est: utpote quam
in cognitione proprii nihili atque imperfectionis &
insufficientiæ, contemptûque sui & odio demersit,
& in æternum obruit, abyssiisque nihilitatis ope-
ruit. Hæc fidelitas ex notitiâ Dei, ex notitiâ nutricis
omnium gratiæ promanat, atque ideo omnia à Deo,
omnia Dei esse Deoque deberi protestatur: quæque
protestatur, facit, omnia Deo fideliter ad novissi-
mum quadrantem semper restituit, parata & avida
plus etiam dare & supererogare Deo, si continge-
ret habere aliquid non Dei, vel non à Deo. Quod
quia non potest fieri, gaudet; & solum Deum esse
omnium fontem, cui omnia debeantur, conten-
tissima est. Et hæc est liberalitas caritatis, cuius sen-
sum perfecti nôrunt.

Iimum Caput, in quo eminent solida perfecti
virtus, est zelus gloriæ Dei & animarum, de quo
non amplius addo, quàm quòd hic sit cibus perfe-
ctorum, hæc vita, hæc substantia. Angeli sine zelo
nihil sunt, ait S. Ambrosius, & perfecti consimili-
ter. Uno verbo, in zelo ita est perfectio, sicut Pater
in filio. Zelus enim perfectionis filius est: quia per-
fectionis est lucere & ardere; & omnis qui audit,
dicit: veni. Perfectio gignit zelum, zelus perficit
perfectionem, qui enim verè perfectus est, is etiam

verè zelosus esse cogitur. rursus, qui verè zelosus est, perfectioni servire stimulatur, tum ut faciat quod alios docet, tum ut defectibus suis salutem aliorum non impediat, ut gratior Deo factus, gratias uberiores ad juvandos alios lucretur. Unde zelosum esse & perfectum non esse, perfectum esse, & zelosum non esse, non cohærent. Quod si ubique verum est, in hominibus Societatis maximè verum esse, pro certo constare debet.

12mum Caput, in quo solida perfecti virtus eminent, est securitas. Volo dicere: Perfectus ille est, solidæ virtutis Religiosus Societatis ille est, cui Religio fidere securè potest, fidere, inquam, securè atq; se concredere, & in manibus ejus tutò deponere Dei gloriam, fidei virtutisque incrementum, defensionem Ecclesiæ (contra malos Christianos, contra hostes Hæreticos, contra rebelles Schismaticos, contra cæcos infideles) famamque, nomen, & disciplinam Societatis, ipsiusmet denique personæ virtutem, perfectionem, salutem. Tales Societas requirit, tales format, tales Ecclesiæ promittit. Nam & Pater cœlestis IESUS Christus tales quærit, *qui adorent eum in spiritu & veritate*, Ioan: 4. 23. *Qui portent nomen ejus coram gentibus & Regibus, qui non erubescant Evangelium*, Act. 9. 15. qui non questum, non delicias, non libertates, non vanitatem, non hominum gratiam ponant pietatem; qui per ignominiam & bonam famam, *in fame & siti, in frigore & nuditate, in vigiliis, in plagis, in periculis, in mortibus multis*, 2. Cor: 11. 26. 27. & frequenter IESUM Crucifixum, nudum, stultum prædicent: redarguant

quant

quant eos, qui ex adverso sunt, in doctrinâ sanâ, in patientia multa, in gaudio superabundanti. Tales Societas perfectos quærit, quibus nihil nocet conversatio, nihil plausus, nihil gratiæ hominum, nihil sufficientia rerum, nihil libertas vitæ. Tales quærit, qui bene sibi præesse nôrint, quando nemo illis præest; qui extra Collegium positi, in se ipsis habeant Collegium, habeant Superiorem, habeant Regulam. Tales quærit, qui in turbis solitudinem, in distractionibus collectionem, in laboribus Orationem atque contemplationem, in effundendo se aliis, cum Deo tamen suo servant unionem & puritatem, & familiaritatem. Tales quærit Societas perfectos, qui verbo & opere potentes coram Deo & hominibus Luc. 24. 19. Crucem Christi in corpore suo jugiter circumferentes, & eam carnis propriæ afflictatione, inediis, vigiliis, laboribus, fatigationibus, in hostiam Deo, quotidianis immolationibus, hominibus amabilem, & appetibilem, dulcémque & honorificam efficientes, sint veri ejus Professores, veri Professi, veri JESU Socii. Tales quærit Societas perfectos, qui ædificationi sint omnibus, qui non sint scandalo, qui in res externorum, in negotia statûs, in conficiendas causas, concilianda Matrimonia, aut mercimonia, in testamenta, in Magnatum secreta, in domuum & familiarum regimina, in promovendorum merita, non sciant, non sinant, non ferant se immisceri.

Hæc sunt, in quibus perfectorum Societatis atque tertiæ classis Religiosorum solida virtus emi-

nere debet. Ad hæc aspirare omnes nos convenit, quotquot perfecti non sumus, in his stare, in his eminere, in his roborari & perfici, hæc sapere eos convenit, quotquot perfecti sunt. Quòd si cui hæc ardua videntur, is sciat non impossibilia proponi, sed perfecta; ad quæ conari tenentur, qui studium perfectionis profitentur.

D I E S IV.

De occasionibus solidæ virtutis. 1. In vitâ privatâ. 2. In dispositione Superiorum de nobis quoad studia, officia, gradus. 3. In executione officiorum.

C O N S I D E R A T I O X.

De occasionibus solidæ virtutis in vitâ Religiosâ privatâ.

Utiore fuere proximæ Considerationes, id enim natura earum requirebat, ut fusiùs proponerentur. Quanquam, si quæ res est, loquamur, multa sunt ad considerandum proposita, non autem fusiùs sed adstrictis verbis explicata. Sequentes tamen Considerationes pressiores forsan erunt, quantum etiam per materiam earum licebit.

Considerandæ ergo se offerunt occasiones virtutis